

Kuopiolainen Hevostietokeskus on kehittänyt suomenkielisen ohjelman optimoimaan hevosten ruokintaa maataloilla ja talleilla. Parhaimmillaan se tuo yhden hevosen ruokintaan kahden euron päivittäisen säästön.

Tehokkuutta talleille Hevosten ruokintaan optimointiohjelma

Ruokintalaskelman tekoon tarvitaan hevosesta ja tallista laajat tiedot.

Hevostietokeskuksen kehittämä suomenkielinen Hopti-ohjelma laskee normien mukaiset ruokintasuunnitelmat erilaisille hevosille. Myös hevosen matokuuri- ja influenssarokotukset, lääkitykset, kengitykset ynnä muut tiedot voi tallentaa ohjelman tietokantaan.

Hevostietokeskus toimii Ylä-Savon ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän alaisena toimintayksikkönä Kuopion yliopiston kampuksella. Nyt yksikkö tekee Suomessa uraa uurtavaa työtä ruokintaohjelmien saralla, mutta myös hevosen lannan hyötykäytön tutkimuksessa.

Joka puolella Hevostietokeskusta työt tehdään tietokoneilla, vain hevosten kuvat seinillä kertovat, ettei kyse ole aivan tavallisesta nörttipajasta: tiedot, tutkimukset ja kehitysprojektit tulevat palvelemaan käytäntöä ja lisäämään hevostalouden kustannustehokkuutta.

Hevonen ei ole jäänyt historiaan eikä maaseudulle. Hevosten määrä on Suomessa kaksinkertaistunut kymmenen vuoden kuluessa, ja omistajista 60 pro-

senttia asuu kaupungeissa. Suomessa on 13.000 hevostallia. Noin 2.000 maatilaa saa hevosista osan ansioistaan. Tällaista taustaa vasten on ollut mielekästä suunnitella tietokoneohjelma, joka lisää tietoa ja kustannustehokkuutta hevostenpitoon.

"Työkaluna Hoptissa on käytetty neljännen sukupolven Clarion for Windows -kehitysympäristöä", kertoo ohjelman kirjoittanut Tietohippu Oy:n toimitusjohtaja Timo Komulainen.

Ohjelmasta apua valmennukseenkin

Ruokintasuunnitelman lisäksi testikäytössä olevasta Hopti-ohjelmasta löytyvät tulostettaviksi muun muassa laajat ravintoainelistaukset, vuodenajan eri ruokintakaudet, rehunjakolista, ruokintakortti, rehuvaraston ylläpito, rehujen ja rehuannosten hintatiedot, EU-tukeen oikeuttavien hevosten lista sekä erilaisten hevosten hoitotietojen kirjaukset.

Ohjelmistokehitystyötä puoleltoista vuoden ajan johtanut agronomi Ulla Sihto katsoo, että

ruokintasuunnitelmat tuovat tarkkuutta myös erimerkiksi kilpahevosten hoitoon. Hoptin kehittäminen kuuluu EU-ohjelmaan Hevostalouden menestyskijät. Hankkeen osioita ovat osaaminen (johon Hopti kuuluu), maaseutu ja sen infrastruktuurin rakentamien.

Nyt Hopti-ohjelman rehtaulukossa on yli 300 kotoisen ja kaupallisen rehun ravintoainetiedot. Sen käyttö perustuu kuitenkin kotoisten rehujen ensisijaiseen käyttöön. Ruokinnan tarkentumisen lisäksi esiin nousee myös kustannustehokkuus.

Suunnitelmien tekoon tarvitaan tallin heinästä ja kaurasta analyysitiedot. Näiden puuttuessa käytetään oletusarvoja.

Ruokintanormit hevosten painon ja käytön mukaan

"Ruokintasuunnitelmat voidaan tehdä joko valitsemalla rehut itse tai ohjelma suorittaa automaattisen valinnan. Tarkan ohjelma seurannan avulla voi välttää ravintoaineiden yli- tai aliannostusta", Sihto kertoo.

"Hopti on parhaillaan testikäytössä useissa oppilaitoksissa. Ohjelma on myynnissä vain oppilaitoksille. Hevostietokeskus tekee Hoptin avulla neuvontatyönä ruokintasuunnittelua talleille. Yleisesti markkinoille ohjelmistosovellus tulee myöhemmin ensi vuonna."

Hopti optimoi rehuannoksen. "Varsinaisen tarkan laskelman lisäksi on mahdollisuus tehdä 'pikalaskelma', jolla pystyy nopeasti vertaamaan eri rehujen vaikutusta ruokintaan. Viimeksi mainittua voivat hyödyntää esimerkiksi heinäntuottajat, joilla on analyysit rehuistaan."

Hopti-ohjelman ruokintasuunnitelmatuloste

"Ohjelman oikeaoppinen käyttö vaatii luonnollisesti käyttäjältä hevosen ruokinnan perustietämystä, Sihto sanoo.

Laskelman tekoon tarvitaan tietyt, varsin tarkat, karsinakohdattaiset perustiedot jokaisesta hevosesta, totta kai myös laskelman tilaavasta tallista.

Myös hevosen käyttömuoto,

Agronomi Ulla Sihto uskoo, että ruokintasuunnitelmat tuovat tarkkuutta ja kustannustehokkuutta myös kilpahevosten hoitoon.

Suunnitelmat ohjelmalla tehdään käytännössä usein tallilla jo käytössä olevilla rehuilla, jolloin laskelmasta saadaan automaattisesti vertailupohja nykyiseen ruokintaan.

eli onko kyseessä urheilu- tai siitoshevonen vai varsa. Ohjelma haluaa tietää näistä myös hevosen kohdistuvan käyttörasituksen (ylläpito, kevyt, kohtalainen, raskas tai erittäin raskas työ, tiineyden tai imetyksen ajankohta, varasta ikä ja mahdollinen treenaus).

"Lisäksi tehon saaminen ohjelmasta edellyttää useiden sarakkeiden käyttöä. Analysoinnin kautta selviää esimerkiksi se, onko hevonen hyvä vai huono rehunkäyttäjä, lihava vai laiha sekä pitkä joukko erityistietoja", Sihto esittelee ohjelmaa nopeasti.

Kattavat rehuluettelot pitävät sisällään rehujen nimet, heinästä kasvilajit, korjuuajan ja -tavan (kuiva heinä, säilörehu, ym.). Viljoista Hopti tarvitsee sekä hehtolitrapainon että ostorehuista valmistajan tiedot raaka-aineista.

Käyttö vaatii asiantuntemusta

Ohjelma kysyy heinän ja kauran analyysitiedot: kuiva-aine-%, rehuyksikköarvo ry/kg, kokonaisenergia MJ/kg, sulava raakavalkuainen srv/kg, raakavalkuainen ja viljasta lisäksi hehtolitrapaino.

Omien rehujen kalsium Ca, fosfori P, kalium K, magnesium Mg ja

natrium Na -pitoisuudet täytyy syöttää ohjelmaan laskelmien pohjatiedoiksi. Mikäli rehuista ei ole omia analyysitietoja, ohjelma käyttää taas taulukkoarvoja. Kustannustehokkuuden määrittämiseksi tarvitaan tietenkin rehujen hinnat (/kg), samoin arvio omista rehuvarastoista

"Suunnitelma tehdään käytännössä usein tallilla jo käytössä olevilla rehuilla, jolloin laskelman antamaa tulosta voidaan verrata nykyiseen ruokintaan", Sihto sanoo.

Ruokintasuunnitelma tehdään erikseen kullekin hevoselle. Mutta myös suuremman varsaryhmän suunnitelma onnistuu.

"Ohjelmassa voi valita, jaetaan ko rehut tasan eri ruokintakertojen välillä, vai jotenkin muuten", Sihto sanoo.

Ruokintalista tulostetaan jokaiselle hevoselle erikseen, tai sitten koko tallille.

Ohjelmasta voidaan tulostaa myös EU-tukeen oikeuttavien hevosten lista. Tähän toimintoon tarvitaan lisätiedot, kuten hevosten syntymäpäiväys, rekisterinumero, hevosen omistussuhde sekä EU-tuen kelpoisuus (siitostamma, suomenhevonen, 1-3 -vuotias hevonen tai poni).

Mitäköhän
muut ovat
tästä mieltä?

Osallistu keskusteluun.

 Metsalehti.fi
Aina tarvittaessa.